G. Drewes

A. Johns

Jaarverslag 1965

In: Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde 122 (1966), no: 2, Leiden, 301-308

This PDF-file was downloaded from <http://www.kitlv-journals.nl>

JAARVERSLAG 1965

1. Contributieverhoging

Ten gevolge van de sterke prijsstijgingen der laatste jaren heeft het bestuur zich genoodzaakt gezien op de algemene ledenvergadering die op 20 maart 1965 werd gehouden, voorstellen in te dienen tot verhoging van het bedrag der jaarlijks door de leden te betalen contributie. Dit bedrag was sinds 1948 gelijk gebleven, terwijl daarentegen de onkosten verbonden aan het drukken en uitgeven van het tijdschrift *Bijdragen*, dat aan de leden gratis wordt toegezonden, inmiddels verdrievoudigd waren. Na een ampele discussie aanvaardde de ledenvergadering het desbetreffende bestuursvoorstel. De contributie werd met ingang van 1 januari 1966 bepaald op f 24,— voor gewone leden en contribuerende instellingen en f 12,— voor student-leden in Nederland. De gegronde verwachting bestaat, dat hierdoor weer een sluitende exploitatie van de *Bijdragen* bereikt zal worden. Een schriftelijke mededeling van het genomen besluit is aan alle leden toegezonden.

2. Werkzaamheden Drs. Nieuwenhuys

Het bijeenbrengen van bouwstoffen en documentatie betrekking hebbende op de sociaal-culturele geschiedenis van het voormalige Nederlands-Indië in de periode 1860-1914 werd gedurende het verslagjaar voortgezet. Opnieuw werden verscheidene kleinere collecties familiepapieren verworven, andere gefotocopieerd of geregistreerd. Daartoe werden niet alleen contacten met particulieren gelegd en onderhouden, welke in enkele gevallen leidden tot vraaggesprekken van documentaire waarde, maar ook werden de rijksarchieven te 's-Gravenhage, Utrecht en Schaarsbergen geraadpleegd. Met de afdeling van het Rijksarchief te Utrecht die belast is met de registratie van familie-archieven werd een overeenkomst tot samenwerking en taakverdeling bereikt.

Ten behoeve van de noodzakelijke inventarisering der verworven familiearchieven werd een assistent met archief-opleiding in dienst genomen, waardoor de personeelsbezetting van deze afdeling op de voor-

genomen sterkte is gebracht. Van de collecties Junghuhn, Van Rees, Brooshooft, Kartini en Daum zijn inventarissen vervaardigd, terwijl met de inventarisering van kleinere collecties als die van Jogjase families, waaronder de fam. Broese van Groenau, en van dr. Groneman een aanvang werd gemaakt. Uitgebreid documentatie-onderzoek werd o.a. verricht met betrekking tot de vroeg-negentiende-eeuwse figuur van J. Olivier.

Bovendien werkte de heer Nieuwenhuys, in opdracht van het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk werk, aan de voorbereiding van een publikatie over de geschiedenis van de Nederlandse literatuur uit Indonesië. De hiervoor verzamelde en geraadpleegde bronnen vormen tevens een afgerond onderdeel van de bouwstoffen voor een sociaal-culturele geschiedenis van de betreffende periode.

Naast schriftelijke documenten werden ook talrijke oude foto's verworven; vele daarvan vormen studie- en documentatiemateriaal van historische waarde. Met de registratie van deze foto's werd een aanvang gemaakt.

3. Fotocollectie

De uitgebreide en vaak geraadpleegde fotocollectie van het Instituut werd dit jaar vermeerderd met enkele duizenden foto's en vele foto-albums, welke voor het merendeel door de afdeling van de heer Nieuwenhuys bijeengebracht werden. Het grootste deel van deze aanwinsten bestond uit de collectie niet-actuele foto's van het Koninklijk Instituut voor de Tropen, dat deze verzameling, die helaas door brand sterk geslonken was, aan het Instituut overdroeg.

Ten behoeve van een overzichtelijker opberging en een doeltreffender registratie der foto's werd door de heer Nieuwenhuys als conservator der fotocollectie een nieuw indelingssysteem ontworpen, dat te zijner tijd ook op de reeds gecatalogiseerde collectie zal worden toegepast. Bovendien werden een modern plakapparaat voor foto's en een tiental ladenkasten aangeschaft. Reeds enkele honderden ongeregistreerde foto's werden geordend en op karton geplakt.

4. Catalogi

Dr. P. Voorhoeve zette na zijn aftreden als algemeen secretaris zijn arbeid aan de voltooiing van de vierde supplement-catalogus voort, en bleef daarvoor aanvankelijk nog twee maanden in dienst van het Instituut. Het afdrucken van de catalogus en het zetten van het auteursregister kwamen gereed.

Vervaardigde Dr. Th. Pigeaud het vorige jaar, in het kader van zijn

catalogisering van alle Javaanse handschriften in Nederlandse collecties, een geheel nieuwe, in het Engels gestelde beschrijving van de Javaanse handschriften van het Instituut, dit jaar werd begonnen met de herbeschrijving van de verzameling Maleise handschriften, waaraan Drs. L. F. Brakel enige tijd werkzaam was.

5. Begunstigers en leden

Beschermvrouwe is Hare Majesteit de Koningin.

Op 13 augustus 1965 overleed onverwacht Prof. dr. J. Keuning, die na in vroegere jaren reeds als bestuurslid, ondervoorzitter en tijdelijk secretaris zijn krachten aan het Instituut gewijd te hebben, juist kort tevoren opnieuw tot het bestuur was toegetreden.

Overzicht van het aantal leden op 31 december 1965:

	Nederland	Suriname en Antillen	Buitenland	Indonesië	Malaya	Australië	Totaal 1965	Totaal 1964
Ereleden	4		3				7	7
Correspond. leden .	1		1				2	2
	Contr. in Nederland			Contr. aan vert.				
Donateurs	4		1				5	5
Gewone leden . . .	209	3	80	221	12	17	542	493
Contrib. instellingen	18	3	12	11	4	1	49	42
Student-leden . . .	55						55	60
Totaal 1965	291	6	97	232	16	18	660	
Totaal 1964	292	4	80	202	12	19		609

6. Bestuur

Aan de beurt van aftreden waren de bestuursleden Ensink, Van Lier en Teeuw, terwijl de heer Uhlenbeck aftrad wegens vertrek naar het buitenland. Tot nieuwe bestuursleden werden gekozen Mevr. Allard en de heren Keuning en Swellengrebel.

Het nieuw optredende bestuur was als volgt samengesteld:

Dr. J. L. Swellengrebel, voorzitter; Prof. dr. G. W. J. Drewes, ondervoorzitter; Mr. L. W. Sluyterman van Loo, eerste penning-

meester; Dr. P. J. van Leeuwen, tweede peningmeester; leden: Mevr. Prof. dr. E. M. A. A. J. Allard, Prof. dr. H. Th. Chabot, Drs. A. Jonkers, Dr. H. J. de Graaf, Prof. dr. J. Keuning, Prof. dr. A. F. J. Köbben, Mevr. dr. M. A. P. Meilink-Roelofs, Dr. C. Nooteboom, Prof. dr. L. Onvlee, Dr. R. Roolvink. De tussentijdse vacature ontstaan door het overlijden van Prof. dr. J. Keuning werd gedurende het verslagjaar niet vervuld.

Algemeen secretaris volgens art. 12 al. 2 van de statuten was Dr. J. Noorduyt.

7. Commissies

Dr. P. Voorhoeve trad af als lid van de Commissie van Redactie. De algemeen secretaris werd voorlopig in zijn plaats benoemd. Hij trad daarna op als waarnemend redacteur voor de Verhandelingen en Werken. In de samenstelling van de overige vaste commissies kwam geen verandering.

8. Commissarissen

In de vertegenwoordiging van het Instituut in het buitenland kwam geen verandering.

9. Personeel

Prof. dr. A. A. Cense werd bereid gevonden tot de staf van het Instituut toe te treden en werd per 1 februari benoemd in de vacature ontstaan door de benoeming van Dr. J. Noorduyt tot algemeen secretaris.

Voor archief-werkzaamheden ten behoeve van de afdeling onder leiding van Drs. R. Nieuwenhuys werd als assistent met opleiding tot wetenschappelijk archiefambtenaar 2de klasse in dienst genomen de heer F. G. P. Jaquet. In de personeelsbezetting kwam overigens geen wijziging.

10. Vergaderingen

In de algemene ledenvergadering, gehouden op zaterdag 20 maart, hield Prof. dr. J. Ensink een voordracht getiteld: "A Tale of Two Countries, Over de culturele relatie tussen India en Indonesië naar aanleiding van een recente studiereis." Als typisch voorbeeld van de relaties tussen de Indische en Indonesische culturen besprak hij het Sutasoma-verhaal, dat, oorspronkelijk een Buddhistisch exemplar, op Java tot een avatāra-legende is geworden waarin o.a. de wezenseenheid van Śiva en Buddha geleerd wordt en de Śivaïtische en de Buddhis-

tische yoga als gelijkwaardige verlossingswegen onderwezen worden. Naar hem was gebleken, wordt dit verhaal op Bali nog steeds in ere gehouden en zijn daar met name van de Oud-Javaanse bewerking nog talrijke handschriften aanwezig.

Op voorstel van de verificatiecommissie bestaande uit de leden Dr. J. C. Anceaux en A. H. Doornik, werd in deze vergadering aan de penningmeester décharge verleend voor het beheer over het boekjaar 1964.

Bestuursvergaderingen werden gehouden op 16 januari, 20 februari, 20 maart, 15 mei, 18 september en 27 november.

11. Bibliotheek

Het aantal uitleningen vertoonde ook dit jaar een lichte stijging; het bedroeg 1317 (vorig jaar 1278), waarvan 179 per post (vorig jaar 129). Het aantal bezoekers liep daarentegen enigszins terug; het beliep 563 (vorig jaar 862). Geïntroduceerd werden in de loop van het jaar 33 niet-leden (vorig jaar 46).

Het aantal in het journaal ingeschreven aanwinsten bedroeg 1805 (vorig jaar 1240), waaronder bijna 500 Indonesische boeken. Deze grote toename van het aantal aanwinsten — waarbij afleveringen van lopende tijdschriften en seriewerken alsmede foto's verworven door Drs. Nieuwenhuys niet zijn inbegrepen — is mede een gevolg van de verwerving door schenking en aankoop van tegen de 300 nummers uit de bibliotheek van de „Zuster-Tramwegen”.

Van het genoemde totaal aantal aanwinsten waren er 8 voor de foto- en prentenverzameling (vorig jaar 20), 5 voor de verzameling Oosterse handschriften (vorig jaar 3) en 12 voor die der Westerse handschriften (vorig jaar 8). Speciale vermelding verdienen hieronder: een sepia-tekening van Q. M. R. Ver Huell voorstellende de poort van het heilige graf te Gresik; de nagelaten aantekeningen en foto's van Prof. dr. J. P. B. de Josselin de Jong; een Ned.-Mandaalingse woordenlijst; een Badjo-Maleise woordenlijst van Kangean; een Moronene woordenlijst; een *sarakata* van Sultan Mansur Sjah van Atjeh uit 1869 (schenking Dr. P. Voorhoeve); stukken van en over B. Schrieke, F. W. Junghuhn, W. J. Oosterhoff, O. van Rees en P. Brooshooft; aantekeningen over een Tareqat Hadji Palopo en een résumé van een Japans boekje over het leven op Halmaheira (beide uit de nalatenschap Drs. C. Adriaanse); een bundel Djambische contracten 1833-1882 en archiefstukken uit Bandjermasin uit ca. 1802 (beide geschonken door het Oosters Instituut).

Het Javaanse lontar-handschrift Cod. Or. 297, inhoudende een Djaka Prataka versie uit Lombok, dat enige jaren geleden door de heer L. C. Heyting aan het Instituut was geschonken, werd op zijn verzoek afgestaan aan de Leidse Universiteitsbibliotheek ter complettering van de collectie Heyting van de verzameling Oosterse handschriften van deze bibliotheek.

De volgende personen en instellingen verrijkten de bibliotheek met zeer gewaardeerde schenkingen:

C. Adriaanse, H. L. Barre, H. Buitenweg, A. A. Cense, W. Ph. Coolhaas, J. L. Goei, H. J. de Graaf, C. Hooykaas, Han Bing Siong, W. A. Hanna, P. E. de Josselin de Jong, R. S. Karni, J. H. C. Kern, W. J. de Kock, V. E. Korn, J. Kruyt Jr., A. C. v. d. Leeden, J. de Leeuwe, P. J. van Leeuwen, A. v. Marle, Mevr. M. A. P. Meilink-Roelofs, R. Nieuwenhuys, J. Noorduy, B. Parnickel, R. A. Römer, A. Teeuw, F. R. J. Verhoeven, Mej. E. Visser, P. Voorhoeve, Mevr. C. Vreede-de Stuers, Mevr. B. Vuyk.

Algemeen Pensioenfonds van de Ned. Antillen, Algemeen Rijksarchief, Ambassade van het Koninkrijk der Nederlanden Djakarta, Aramco Nederland, Australian National University Canberra, Bernice P. Bishop Museum, Bestuurscollege van het Eilandgebied Aruba, Bestuurscollege van het Eilandgebied Bonaire, Biblioteca geral da Universidade Coimbra, Bureau Cultuur en Opvoeding Ned. Antillen, Centro de Estudos históricos ultramarinos Lisboa, Curaçaosche Bank, Eilandsraad Eilandsgebied Curaçao, Embassy of Pakistan, Etnografisch Museum Delft, Gouvernement Ned. Antillen, Gouvernements werklieden pensioenfonds, Institut français d'Amsterdam, Institute of Commonwealth studies, Institute of social anthropology Smithsonian Institution, Instituto de Estudios del Caribe Puerto Rico, Kabinet van de Vice-Minister President, Kon. Instituut voor de Tropen, Kon. Java-China Paketvaart Lijnen N.V., Kon. Ned. Akademie v. Wetenschappen, Kon. Ned. Petroleum Mij. N.V., Kon. Ned. Stoomboot Mij., Kon. Paketvaart Mij. N.V., Kon. Rotterdamse Lloyd N.V., Landbouwproefstation Suriname, Linschoten Vereniging, Madras Government Museum, Maritiem museum „Prins Hendrik” Rotterdam, Ministerie van Binnenlandse Zaken, Ministerie van Buitenlandse Zaken, Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk werk, Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen, Museum voor Land- en Volkenkunde Rotterdam, National Library of Australia, Natuurwetenschappelijke studiekkring voor Suriname en de Ned. Antillen, Ned. Handel Mij. N.V., Ned. Organisatie voor zuiver-wetenschappelijk onderzoek, Oos-

ters Genootschap, Openbare Bibliotheek Den Haag, Oriental Bookshop, Postspaarbank van de Ned. Antillen, Raad van Bestuur Internatio, Rijksinstituut voor oorlogsdocumentatie, Rijksmuseum voor Volkenkunde Leiden, Stichting Culturele samenwerking Suriname en de Ned. Antillen, Tenri Central Library Japan, Unilever Rotterdam, United Nations, Vereniging bedrijfscontact Nederland-Suriname, Zendingscentrum Baarn, Zustertramwegen op Java.

12. Publikaties

Van de Bijdragen tot de taal-, land- en volkenkunde verschenen de afleveringen 4 van deel 120 en 1, 2 en 3 van deel 121; de aflevering 1 werd ook afzonderlijk in de handel gebracht als *Anthropologica VII*.

In de reeks *Verhandelingen* verschenen de delen:

44. J. C. Anceaux, *The Nimboran Language. Phonology and Morphology*.
45. H. van der Veen, *The Merok Feast of the Sa'dan Toradja*.
46. C. L. Voorhoeve, *The Flamingo Bay Dialect of the Asmat Language*.

In de *Translation Series*, uitgegeven voor rekening van het Nederlands Instituut voor Internationale Culturele Betrekkingen (in liquidatie) verscheen:

7. J. C. Vergouwen, *The Social Organisation and Customary Law of the Toba-Batak of Northern Sumatra*.

Over deze uitgaven valt het volgende op te merken:

Evenals in de voorgaande jaren werd in samenwerking met het Nederlands Genootschap voor Anthropologie de eerste aflevering van de *Bijdragen* in dubbele omvang gepubliceerd onder de titel *Anthropologica* met uitsluitend cultureel-anthropologische artikelen.

Van de 17 artikelen die in deel 121 van de *Bijdragen* zijn opgenomen zijn er 6 in het Nederlands en 11 in het Engels gesteld; daarvan handelen er 6 over cultureel-anthropologische, 4 over historische, 3 over archaeologische en kunsthistorische, en 3 over philologische en linguïstische onderwerpen en is 1 een *In Memoriam*. Dit deel bevat bovendien 30 boekbesprekingen en 3 korte mededelingen.

In deel 44 van de *Verhandelingen* publiceerde Dr. J. C. Anceaux een fonologische en morfologische beschrijving van het Nimborans, gebaseerd op het materiaal dat hij gedurende een meerjarig onderzoek van deze taal op West Nieuw-Guinea onder auspiciën van het Koninklijk Instituut had verzameld.

In deel 45 gaf Dr. H. van der Veen tekst en vertaling van de Zuid-Toradjase priesterlitanieën die geciteerd worden bij het *merok* feest der Sa'dan-Toradja's, alsmede een korte beschrijving van dit religieuze feest.

Deel 46 bevat een grammatikale beschrijving door Dr. C. L. Voorhoeve van een der dialecten van de Asmat-taal, Zuidwest Nieuw-Guinea, met teksten en een woordenlijst, berustend op materiaal verzameld tijdens een onderzoek ter plaatse.

Als deel 7 van de Translation Series verscheen de Engelse vertaling van het oorspronkelijk in 1933 uitgekomen boek van J. C. Vergouwen, *Het rechtsleven der Toba-Bataks*. Deze vertaling is tot stand gekomen onder supervisie van Prof. dr. J. Keuning, die in een voorwoord de betekenis van dit boek heeft uiteengezet.

De Engelse vertaling van de delen 45 en 46 der Verhandelingen en van deel 7 van de Translation Series is vervaardigd door Miss Jeune Scott-Kemball, die van november 1964 tot september 1965 in Nederland vertoefde ten behoeve van haar vertaalarbeid.

13. Rull van edita

Het aantal ruilinstellingen bedroeg op 31 december 1965: in Nederland 22; in Indonesië 5; in het verdere buitenland 106; totaal 133 (vorig jaar 133).

14. Financiën

De begroting voor 1965 toonde een bedrag van f 200.000,— aan inkomsten, waarvan wegens rijkssubsidie f 153.200,—, en f 204.700,— aan uitgaven, zodat een tekort werd verwacht van f 4.700,—.

De exploitatie-rekening sluit met een nadelig saldo van f 8.767,12 bij een bedrag van f 57.533,13 aan eigen inkomsten, een rijkssubsidie van f 153.200,— (waarvan f 53.200,— voor het onderzoek van Drs. Nieuwenhuys) en een uitgaventotaal van f 219.500,25. De uitgaven kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Salarissen en tijd. assistentie	f 118.933,89
Bureau- en reiskosten	f 7.579,91
Huisvestingskosten	f 11.148,54
Kosten Bibliotheek	f 22.657,61
Kosten Publikaties	f 59.180,30

Verwacht mag worden, dat het genoemde tekort van de exploitatie-rekening door verkrijging van een aanvullende Rijksbijdrage geheel of gedeeltelijk zal worden opgeheven.

DE ALGEMEEN SECRETARIS